

2018-09-19

Ansökan till Tillväxtverket om medel för ett långsiktigt arbete för att minska segregation

Bakgrund

Det är idag väl känt att det finns påtagliga sociala skillnader i hälsa och livsvillkor beroende på socioekonomisk situation som utbildning, yrke, inkomst och sysselsättning.

Skillnader i livsvillkor och ojämlikhet i hälsa följer en gradient som innebär att människors hälsa i allmänhet är sämre ju lägre socioekonomisk position de har. Ohälsan är nästan genomgående större bland personer med förgymnasial utbildning jämfört med personer med eftergymnasial utbildning. Skillnaderna är tydliga även på kommunnivå, där befolkningsammansättningen skiljer sig utifrån socioekonomi mellan Motalas olika områden och bidrar till en uppdelad och segregerad stad.

Motala har en historia med stora industrier som gett många människor sin försörjning direkt efter avslutad grundskola. Trots successiv omställning på arbetsmarknaden under relativt många år har Motala fortfarande lägre utbildningsnivå än riket i stort. Andelen invånare 30-34år med eftergymnasial utbildning var 2016 32,6 procent, vilket ska jämföras med rikets 48,6. Andelen unga med behörighet till gymnasiestudier var 2017 ca 85 % jämfört med rikets 87 %.

Arbetslösheten i åldersgruppen 16-64 år skiljer sig idag avsevärt mellan personer födda i Sverige jämfört med utrikesfödda – 5,2 procent jämfört med 31,6 procent. För unga 16-24 år är skillnaden 11,1 procent jämfört med 41,5 procent. Detta är genomgående siffror långt över genomsnittet för riket. 48 % av de arbetslösa i Motala är långtidsarbetslösa, vilket ska jämföras med rikets 43 %. I gruppen långtidsarbetslösa är en övervägande andel utrikesfödda. Siffrorna hämtade från statistik per den 31 augusti 2018.

Ovanstående förhållanden är väl kända och fler sysselsatta är ett prioriterat resultatmål. Ett omfattande arbete är sedan många år tillbaka inriktat mot att få fler i sysselsättning, öka utbildningsnivån, tillvarata mångfalden och öka medborgarnas möjlighet till delaktighet och inflytande. Det pågår också ett omfattande integrationsarbete i kommunen. Insatserna har medfört förbättrade skolresultat generellt och en påtaglig nedgång när det gäller arbetslösheten bland unga födda i Sverige.

Fortsatt stora skillnader i sysselsättningsgrad, utbildningsnivå, skolresultat och delaktighet, mätt i valdeltagande speglar, trots många insatser, ett Motala med en befolkning som lever under mycket olika livsvillkor. Utanförskapet som riskerar att växa fram i delar av vår segregerade kommun är förödande för den enskilde, riskerar skapa social oro och är kostsam för samhället. Kommunen välkomnar därför den nationella satsning som nu görs för minskad segregation med möjligheten till ett kunskapsbaserat och sektorsövergripande arbete över tid.

Syfte

Den nationella satsningen, som syftar till att stärka ekonomisk och social utveckling i kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden, motsvarar behoven i Motala. Utökade resurser i form av statsbidrag syftar till insatser i ett både kort och långt perspektiv. Insatserna ska vara väl övervägda och bygga på kunskap om vad som faktiskt har effekt på skillnader i livsvillkor och segregation. Förutom kunskapshöjande aktiviteter i ett gemensamt lärande, syftar bidraget till samordning med ett kommunövergripande perspektiv med bred delaktighet såväl internt som externt.

Ytterst syftar de utökade resurser som statsbidraget medför till minskad långtidsarbetslöshet, ökad behörighet till gymnasium och högskola, ökad delaktighet och deltagande i det civila samhället, minskad boendesegregation, minskad brottslighet samt förbättrad tillgång till samhällsservice.

Mål och indikatorer

Verksamheten på detta område ska inrymmas i den lednings- och styrningsmodell som Motala tillämpar. Visionen som är den övergripande, långsiktiga och gemensamma målbilden, läggs fast i den lokala utvecklingsplanen, LUP, inför varje ny mandatperiod. Den lokala utvecklingsplanen innehåller också politiska prioriteringar. I Mål- och resursplanen fastställs mål på alla nivåer som visar vad kommunen prioriterar och ska uppnå på kortare och längre sikt. Utifrån målen väljs vilka aktiviteter som ska genomföras per år – dessa sammanställs i verksamhetsplaner. Verksamheten följs upp genom ett antal indikatorer per målområde.

Vi står inför en ny mandatperiod och därmed en ny utvecklingsplan samt mål- och resursplan. Detta innebär tillfälle att stämma av och integrera målen i arbetet mot segregation i lämpliga delar.

Organisation

Det strategiska arbetet sker under kommunstyrelsens ansvar med processledning inom kommunledningsförvaltningen.

Ett internt och tvärsektorieellt forum bildas utifrån de fem utvecklingsområden som anges i regeringens reformprogram samt strategi för minskad segregation. I gruppen ingår strateger/sakkunniga på prioriterade fokusområden

En nära och formaliserad samverkan med andra myndigheter på lokal och regional nivå, det lokala näringslivet, ideella organisationer och samfund eftersträvas. En formaliserad samverkan kan med fördel läggas fast i överenskommelser, t ex IOP-avtal eller ”handslag”.

Ett långsiktigt samarbete inleds med den statliga myndigheten *Delegationen mot segregation* som erbjuder kunskapsstöd för att öka effekten av insatserna och som också har till uppgift att fördela statsbidrag.

Arbetet behöver en stark politisk förankring i kommunstyrelsen men också i övriga berörda nämnder. Frekvent information med dialog inför nödvändiga ställningstaganden och beslut

samt kontinuerlig återkoppling och uppföljning är därför viktigt genom hela processen. En beredning med representation från berörda nämnder utses av kommunstyrelsen.

Arbetsätt och aktivitetsbeskrivning

De fem uttalade delmål inom lika många fokusområden som anges i regeringens långsiktiga strategi för minskad segregation, utgör prioriterade områden och ramen för kommunens satsningar de kommande åren:

- Minskad boendesegregation, bra bostäder för alla och stärkt samhällsservice
- Minskad skolsegregation. Minskat samband mellan elevernas socioekonomiska bakgrund och kunskapsresultat.
- Ökad sysselsättning och läger långtidsarbetslöshet i områden med socioekonomiska utmaningar
- Högt deltagande i allmänna val och i demokratiska processer mellan valen samt förbättrade villkor för civilsamhället i områden med socioekonomiska utmaningar.
- Ökad trygghet och minskad brottslighet i områden med socioekonomiska utmaningar

Insatserna och aktiviteterna för att nå målen inom ovanstående områden ska ha följande inriktningar:

- Åtgärder för delaktighet och inflytande (möten/mötesplatser för att bryta mönstret med rumslig åtskillnad av olika grupper i befolkningen, öka trygghet och tillit)
- Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden
- Åtgärder för att stärka individer/individuella insatser (klara skolans mål, egen försörjning, meningsfull fritid etc.)
- Åtgärder för jämställdhet och gemensam värdegrund
- Samordning och gemensamt lärande

Långsiktiga åtgärder för att minska och motverka segregation – Motala kommun. Modell.

AKTIVITETER				
Bostad/ Samhällsservice	Barn och unga/ Skolresultat	Arbetsmarknad/ Långtidsarb.löshet	Trygghet / Brottslighet	Demokrati/ Civilsamhälle
Åtgärder för delaktighet och inflytande	Åtgärder för delaktighet och inflytande	Åtgärder för delaktighet och inflytande	Åtgärder för delaktighet och inflytande	Åtgärder för delaktighet och inflytande
Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden	Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden	Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden	Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden	Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden

Kartläggning, analys och plan

Kommunen har nyligen erhållit bidrag från Delegationen mot segregation för att under hösten 2018 genomföra en kartläggning, behovsanalys och utarbeta en plan för fortsatt arbete för att motverka och minska segregation. Ett sådant arbete har inletts i den strategiska arbetsgrupp som formerats enligt ovan.

Behovsanalysen behöver göras i flera steg och involvera fler än den strategiska arbetsgruppen som gjort kartläggningen. Arbetsgruppen gör en första analys som sedan kompletteras i dialog med ledningsgrupper inom förvaltningarna och med politiska företrädare för kommunstyrelse och samtliga nämnder. För att få fler perspektiv i analysarbetet kan det också vara viktigt att bjuda in externa aktörer. Även när det gäller plan för genomförande är det viktigt att skapa bred delaktighet och förankring i organisationen. Processen samordnas i den strategiska arbetsgruppen.

Planen för genomförande och de aktiviteter som tas upp kostnadsberäknas och blir underlag för beslut i kommunledningen om hur statsbidraget ska disponeras från 2019 och framåt. Aktiviteterna implementeras och blir en del i nämndernas verksamhetsplaner.

Insatser 2018

Under innevarande år finns behov av att finansiera följande satsningar som samtliga faller inom ramen för de fokusområden och de inriktningar som beskrivs ovan:

- ***DUA- Delegationen för unga och nyanlända till arbete***
Samverkan i syfte att effektiviser ungas och nyanländas etablering i arbetslivet.
- ***El Sistema***
I El Sistema ger barn från förskoleåldern och uppåt en uppgift och en tillhörighet genom musicerande, en plats där de får respekt och lär sig respektera andra. Arbetet är långsiktigt och nära samarbete med barnens familjer. El Sistema motverkar segregation genom att vara en angelägenhet i socioekonomiskt utsatta områden och i förlängningen i hela Motala.
- ***Hallens ungdomscenter***
Hallen är en mötesplats för ungdomar i gymnasieåldern där man i olika projekt integrerar ungdomar födda i Sverige med ungdomar födda utomlands.
- ***Utredning om förutsättningarna för ett närbibliotek i bostadsområdet Charlottenborg***
- ***Samordnare/processledare på kommunledningsförvaltningen***

Resultatspridning

Information internt och externt om insatser/aktiviteter och dess resultat via kanaler som kommunens intranät och motala.se samt sociala medier. Även mötesforum för olika målgrupper, spridning i samhällsmedia samt andra relevanta informationssatsningar

Medfinansiering

Den större satsning för att minska och motverka segregation som nu tar sin början kräver medverkan av ett stort antal medarbetare i den kommunala organisationen. Kommunens medfinansiering omfattar de personella resurser som behöver avsättas.

Kopplingar till andra projekt/insatser

Pågående insatser/aktiviteter i den kommunala verksamheten

Det pågår en mängd insatser inom de fokusområden som pekas ut i satsningen mot segregation. ESF-projektet *Alla med – integrera med praktik* och *Dua – samverkan för att minska ungdomsarbetslösheten och effektivisera nyanländas etablering* är bara några exempel. I det kartläggningsarbete som just nu pågår med stöd av Delegationen mot segregation finns ett uppdrag att beskriva aktuell verksamhet och samverkan på området. En mer komplett beskrivning kommer att senast den 31 januari 2019 redovisas till Delegationen mot segregation.

De insatser mot segregation i skolan som blir möjliga genom statligt stöd från Skolverket har en stark koppling till statsbidraget som avser att stärka kommunens långsiktiga arbete för att minska segregation. Insatserna behöver därför synkroniseras så att de förstärker varandra.

Samverkan i Östergötland

Det finns en bred samverkan med Region Östergötland och övriga kommuner i länet på en rad områden som kan relateras till segregation. Det har också med anledning av denna ansökan etablerats ett nära samarbete på tjänstemannanivå mellan Motala kommun, Linköpings kommun och Norrköpings kommun, då vi alla identifierats ha områden med särskilda utmaningar utifrån ett segregationsperspektiv. Vi ser stora möjligheter till utökad samverkan, i synnerhet genom utbildningssatsningar och ett gemensamt lärande.

Sammanfattande projektbeskrivning

Motala kommun inleder hösten 2018 ett strategiskt, kommunövergripande och långsiktigt arbete för att minska och motverka segregation. Inledningsvis sker en kartläggning av nuläge, analys och utarbetande av en plan för det fortsatta arbetet. I planen redovisas vilka åtgärder kommunen ska vidta på de fem områden som regeringen pekat ut i sin långsiktiga strategi:

- Åtgärder för delaktighet och inflytande (möten/mötesplatser för att bryta mönstret med rumslig åtskillnad av olika grupper i befolkningen, öka trygghet och tillit)
- Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden
- Åtgärder för att stärka individer/individuella insatser (klara skolans mål, egen försörjning, meningsfull fritid etc.)
- Åtgärder för jämställdhet och gemensam värdegrund
- Samordning och gemensamt lärande

Fem inriktningar ligger till grund för insatser/aktiviteter 2019 och framåt:

- Åtgärder för delaktighet och inflytande (möten/mötesplatser för att bryta mönstret med rumslig åtskillnad av olika grupper i befolkningen, öka trygghet och tillit)
- Åtgärder för ökad attraktivitet i utsatta områden
- Åtgärder för att stärka individer/individuella insatser (klara skolans mål, egen försörjning, meningsfull fritid etc.)
- Åtgärder för jämställdhet och gemensam värdegrund
- Samordning och gemensamt lärande

Arbetet mot segregation berör stora delar av den kommunala verksamheten, men också civilsamhället. Arbetet ska bedrivas med hög grad av delaktighet och i samverkan med andra myndigheter, näringsliv, föreningsliv och samfund.

Text för extern publicering

Motala inleder 2018 ett långsiktigt arbete för att minska och motverka segregation. Arbetet sker i nära samarbete med Delegationen mot segregation som lämnar kunskapsstöd men även förmedlar statsbidrag till kommuner som behöver arbeta för ekonomisk och social utveckling i särskilt utsatta områden.

Det görs redan mycket på området inom kommunens verksamheter, men också i andra organisationer, inte minst i föreningslivet, men det har länge saknats och efterfrågats samordning. Kommunstyrelsen har nu det yttersta ansvaret för arbetet, som samordnas inom kommunledningsförvaltningen. En strategisk arbetsgrupp ska hålla ihop arbetet under ledning av kommunchefens ledningsgrupp.

Eftersom många verksamheter kan lämna sitt bidrag i arbetet mot segregation behövs det dialog och bred delaktighet om vilka satsningar vi behöver göra framöver, utöver vad som görs idag, samt vad som behöver prioriteras. Det är viktigt att insatserna är väl övervägda i förhållande till de resultat som ska uppnås.

- Minskad boendesegregation, bra bostäder för alla och stärkt samhällsservice
- Minskad skolegregation. Minskat samband mellan elevernas socioekonomiska bakgrund och kunskapsresultat.
- Ökad sysselsättning och läger långtidsarbetslöshet i områden med socioekonomiska utmaningar
- Högt deltagande i allmänna val och i demokratiska processer mellan valen samt förbättrade villkor för civilsamhället i områden med socioekonomiska utmaningar.
- Ökad trygghet och minskad brottslighet i områden med socioekonomiska utmaningar

Med samlade krafter ska Motala bli en mindre segregerad stad!

Uppföljning

Arbetet för att minska och motverka segregation integreras i kommunens lednings- och styrningssystem med resultatmål och uppföljning av nyckeltal.